

Antykorupcja

<https://antykorupcja.gov.pl/ak/aktualnosci/13932,Yazoo.html>
17.05.2025, 11:37

Strona znajduje się w archiwum.

Yazoo

Skandal Yazoo to jeden z epizodów w historii stanu Georgia, który jest równie często przytaczany, jak źle rozumiany.

10 marca 1791 r. Henry Knox, Sekretarz Wojny, napisał do Georga Washingtona o zgubnych skutkach ustawy Yazoo, która pozbawiała Indian ziemi i wpływała na pogorszenie ich relacji z osadnikami, prosząc go o interwencję (*Land Speculation, Popular Democracy and Political Transformation of the Tennessee Frontier*, K. Ray).

©tab52/Photogenica

Wykupywanie

ogromnych połaci ziemskich możliwe było właśnie dzięki wspomnianej ustawie, przygotowanej m.in. przez kilku stanowych gubernatorów. W latach 1795-1803 olbrzymie obszary ziemskie sprzedane zostały, po niespotykanej niskiej cenie, osobom blisko związanym z kręgami władzy.

Od roku 1789 do 1796 r. gubernatorzy stanu Georgia - George Walton, Edward Telfair, George Mathews i Jared Irwin, w trakcie sprawowania urzędu, doprowadzili do sprzedaży ziemi o powierzchni trzykrotnie większej, niż wynosił wtedy obszar stanu. W samym okręgu Montgomery, który zajmował powierzchnię 1.650 km², trzech obywateli zakupiło, za absurdalnie niską kwotę, teren o powierzchni 10,780 km². Ponieważ ówczesne prawo zabraniało sprzedaży jednorazowo, jednej osobie więcej niż 4 km², dokonywano wielu tego rodzaju transakcji.

Sam skandal Yazoo miał dwie odsłony. Rozpoczął się w momencie podpisania przez gubernatora Mathews'a Ustawy Okręgu Bourbon. Ustawa ta ustalała okręg Bourbon w dorzeczu rzeki Mississippi (obejmując obszar dzisiejszych miast Natchez i Missisipi). W tym czasie zawiązało się uprzywilejowane, tajne stowarzyszenie - Combined Society. Cel stowarzyszenia był jeden - zarobić jak najwięcej, wykorzystując znajomości z politykami. Rząd federalny sprzeciwiał się planom Georgii, ponieważ do terenów będących w zainteresowaniu gubernatorów rościła sobie pretensje hiszpańska część Florydy. Drugim powodem oporu rządu był nierozstrzygnięty problem z zamieszkującymi te tereny Indianami. W związku z tym rząd rozwiązał Bourbon County, a Combined Society zaczęło popadać w zapomnienie.

Druga odsłona skandalu rozpoczęła się w 1789 r. wraz z powstaniem

trzech firm - South Carolina Yazoo Company, The Virginia Yazoo Company i Tennessee Company. Ich założenie było ściśle związane z planami zakupu ziemi od stanu Georgia. Gubernator Telfair podpisał kontakt, na mocy którego sprzedawał wymienionym firmom 80 tysięcy kilometrów kwadratowych ziemi za 207 tysięcy dolarów, co dawał około 40 centów za kilometr kwadratowy (1cent za 2,5 km²).

Interes upadł, gdy kompanie próbowały zapłacić starymi, bezwartościowymi banknotami. W 1794 r. powstały cztery nowe firmy - Virginia Yazoo Company, Georgia Missisipi Company, Upper Mississippi Company i Tennessee Company. Tej ostatniej udało się przekonać zgromadzenie stanu Georgia do sprzedaży 160 km² ziemi za 500 tysięcy dolarów.

Udziałowcami w spółce Georgia Union Company, która uczestniczyła w korupcyjnym zakupie

ziemi, było dwóch senatorów, dwóch kongresmanów, trzech sędziów, gubernator okręgu i prokurator stanowy. Udowodniono, że senator James Gunn był pośrednikiem w przekazywaniu łapówek w postaci pieniędzy i przydziałów ziemi legislatorom, urzędnikom stanowym, wydawcom gazet i innym, by zagwarantować przyjęcie przez Senat korzystnej ustawy.

Kiedy sprawa wyszła na jaw i okazało się, że wielu przedstawicieli stanu ma udziały w spółkach, w społeczeństwie wybuchło olbrzymie niezadowolenie, a informacje dotarły do stolicy. Ówczesny senator James Jackson zrezygnował z urzędu, by móc zostać wybranym gubernatorem Georgii. Gdy już nim został, spalił wszystkie kopie projektu ustawy autoryzującej sprzedaż ziemi, zostawiając jedną, którą przesłał prezydentowi George'owi Washingtonowi. To jednak nie zakończyło

sprawy.

Korupcja związana ze sprzedażą terenów była tematem politycznych i prawnych debat przez prawie 20 lat. Kompanie, które zakupiły ziemię, szybko zaczęły się pozbywać wątpliwych praw do ziemi, odsprzedając je spekulantom, w tym wiodącym politykom z partii Republikańskiej oraz Demokratycznej. Ci z kolei, organizując się w spółkę pod nazwą Nowa Anglia i Missisipi Land Company, zaczęli się domagać od rządu kompensacji. Rząd przystał na żądania, ale tylko w stosunku do tych, którzy zakupili tereny w dobrej wierze. Yazooiści nie dali za wygraną i doprowadzili do decydującej rozprawy Fletcher v. Peck (1810 r.). Sprawa oparła się o Sąd Najwyższy, który orzekł, że unieważnienie kontraktów było pogwałceniem przepisu o kontraktach Konstytucji Stanów Zjednoczonych. W praktyce decyzja ta powstrzymywała późniejsze regulacje prawne ingerujące w prywatny biznes.

Sytuacja zmieniła się dopiero w XX wieku.

Cztery lata po werdykcie w sprawie Fletcher v. Peck, Kongres zatwierdził ustawę o przeznaczeniu 4,2 mln dolarów jako kompensacji dla powodów, a problem Yazoo przestał być dyskutowany przez opinię publiczną.

Źródła:

*answers.com;novelguide.com;
corporatenarc.com;
sos.georgia.gov;
tennesseehistory.org;
Land Speculation,
Popular Democracy and
Political Transformation
of the Tennessee
Frontier. Kristofer Ray na
landbankinginstitute.org*

Opublikowano w dniu 10.03.2020 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA